

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3ObdoG/1/2018
Identifikačné číslo spisu: 6617203049
Dátum vydania rozhodnutia: 27.03.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Veselá Zemaníková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:6617203049.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: OMEGA Spedition s.r.o., so sídlom Vlčkova 19, 811 06 Bratislava, IČO: 36 592 650, proti žalovanému: MESTSKÝ PODNIK SLUŽIEB POLTÁR, príspevková organizácia mesta Poltár, so sídlom Továrenská 497/15, 987 01 Poltár, IČO: 37 958 348, zast. JUDr. Ivetou Bračokovou, advokátkou, so sídlom Martina Rázusa 29, 984 01 Lučenec, o zaplatenie 29 025,63 eur s príslušenstvom, na dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu Okresného súdu Lučenec zo dňa 10. augusta 2018, č. k. 14Cb/17/2017-126, takto

rozhodol:

- I. Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie o d m i e t a .
- II. Žalovaný m á voči žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Lučenec ako súd prvej inštancie rozsudkom pre zmeškania zo dňa 5. februára 2018, č. k. 14Cb/17/2017-99 rozhodol tak, že zamietol žalobu žalobcu o zaplatenie sumy 29 025,63 eur s príslušenstvom a žalovanému priznal plnú náhradu trov konania.
2. V odôvodnení rozsudku uviedol, že pre rozhodnutie vo veci boli splnené všetky zákonné podmienky uvedené v ustanovení § 278 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“) a to, že žalobca bol na pojednávanie riadne a včas predvolaný, na pojednávanie sa nedostavil, svoju neúčast' neospravedlnil včas ani vážnymi dôvodmi. Zároveň žalovaný na pojednávaní navrhol, aby súd rozhodol v spore rozsudkom pre zmeškanie žalobcu.
3. Uznesením zo dňa 30. apríla 2018, č. k. 14Cb/17/2017-103 súd prvej inštancie zamietol návrh žalobcu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie ako nedôvodný.
4. Dňa 18. júna 2018 žalobca doručil Okresnému súdu Lučenec návrh na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania proti uzneseniu súdu prvej inštancie zo dňa 30. apríla 2018, č. k. 14Cb/17/2017-103. V ten istý deň doručil okresnému súdu žalobca aj odvolanie proti uvedenému uzneseniu.
5. Návrh na odpustenie zmeškania lehoty odôvodnil žalobca tým, že v období od 18. apríla 2018 do 7.

júna 2018 bol na zahraničnej služobnej ceste, v dôsledku čoho sa včas nedozvedel o uznesení súdu prvej inštancie, ktorým bol jeho návrh na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, zamietnutý. Predmetné uznesenie bolo žalobcovi doručené do elektronickej nastavenej notifikácie na webovej stránke (<http://www.slovensko.sk>) informáciu o doručení uznesenia nedostal.

6. Uznesením zo dňa 10. augusta 2018, č. k. 14Cb/17/2017-126, súd prvej inštancie rozhodol tak, že zamietol návrh žalobcu na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania proti uzneseniu okresného súdu zo dňa 30. apríla 2018, č. k. 14Cb/17/2017-103.

7. V odôvodnení uznesenia uviedol, že zahraničná služobná cesta, ktorú mal vykonať konateľ žalobcu v období, kedy mu bolo doručované rozhodnutie o zamietnutí návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, nie je skutočnosťou, ktorá by predstavovala ospravedlniteľný dôvod na zmeškanie úkonu, ktorý strane patrilo. Za ospravedlniteľný úkon, konajúci súd označil taký úkon, ktorý by mohol byť napríklad nepredvídateľná pracovná cesta z dôvodu, ktorý sa vyskytol pred uplynutím lehoty na vykonanie úkonu a ktorý nebolo možné predvídať. V rozhodovanej veci však o takýto prípad nešlo, keďže na dĺžku pobytu od 1. apríla 2018 do 7. júna 2018 nemožno nepredvídateľnosť takejto cesty predpokladať, pričom ohľadom jej nepredvídateľnosti žalobca neprodukoval žiadne dôkazy. K prípadnému nedoručeniu notifikačnej správy, konajúci súd uviedol, že táto skutočnosť je vecou komunikácie medzi žalobcom a príslušnou organizáciou a navyše ku dňu rozhodovania súdu žalobca ani nepredložil odpoveď na jeho žiadosť o podanie informácie.

8. Žalobca listom zo dňa 27. augusta 2018 doručil Generálnej prokuratúre podnet na podanie dovolania Generálneho prokurátora voči právoplatnému rozhodnutiu (rozsudku) Okresného súdu Lučenec č. k. 14Cb/17/2017-93, s poukazom na ustanovenie § 458 zákona č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov Civilného sporového poriadku. Uvedené rozhodnutie označil ako nezákonné z dôvodov uvedených v článkoch I. až IV. podnetu. Ako prvý dôvod označil vyhlásenie rozsudku zo dňa 5. februára 2018 pre zmeškania napriek tomu, že žalobca zdôvodnil jeho návrh na zrušenie dôvodom, že sa nemohol zúčastniť predmetného pojednávania pre vážne zdravotné dôvody a musel byť akútne ošetrovaný.

9. Za zjavné porušenie Civilného sporového poriadku (ďalej len „C. s. p.“) označil zamietnutie jeho návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie s poukazom aj na ustanovenie § 313 ods. 1 C. s. p. v zmysle, že ustanovenie o rozsudku pre zmeškanie sa nepoužijú, ak má byť tento rozsudok vydaný v neprospech žalobcu a zároveň toto porušenie kvalifikoval ako porušenie jeho práva na spravodlivý súdny proces.

10. Postup konajúceho súdu označil za porušenie jeho práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, keďže súd nerešpektoval ustanovenie § 313 ods. 1 C. s. p.

11. Za neznaosť konajúceho súdu žalobca považuje aj podivné akceptovanie plnej moci žalovaného zo dňa 10. apríla 2017, ktorá plná moc sa nezhoduje s tou, ktorá bola súdu zaslaná elektronicke ako prvá.

12. Za cieľ podaného podnetu, žalobca žiadal nariadenie pojednávania vo veci č. k. 14Cb/17/2017-99 za účelom odstránenia nespravodlivosti súdneho procesu spôsobeného pochybeniami, ktoré sú v rozpore s ústavnými princípmi.

13. Generálny prokurátor podaním doručeným Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dňa 9. októbra 2018 podal dovolanie proti uzneseniu Okresného súdu Lučenec zo dňa 10. augusta 2018, č. k. 14Cb/17/2017-126 a navrhol toto uznesenie zrušiť a vec postúpiť na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici.

14. V odôvodnení dovolania konštatoval uznesenie Okresného súdu Lučenec zo dňa 10. augusta 2018, č. k. 14Cb/17/2017-126 je porušením práva žalobcu na spravodlivý proces, pričom potreba zrušiť toto rozhodnutie prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti a nad princípom právnej istoty. Citoval ustanovenie § 458 C. s. p., § 464 C. s. p., § 122, § 34 C. s. p. s poukazom na fakt, že v danom

prípade o návrhu na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania rozhodol funkčne nepríslušný súd, nakoľko správne mal o tomto návrhu rozhodnúť súd odvolací - Krajský súd v Banskej Bystrici. Uviedol, že zo žiadneho zákonného ustanovenia *expressis verbis* nevyplýva, že súd prvej inštancie je príslušný na rozhodovanie o návrhu na zmeškanie lehoty, ktorý e podaný v odvolacom konaní. Za zrejmé označil, že *A contrario* preto platí, že o takomto návrhu rozhoduje súd odvolací.

15. Vzhľadom na skutočnosť, že právna úprava inštitútu dovolania generálneho prokurátora je nová, za podstatné z hľadiska prípustnosti dovolania poukázal na otázky subsidiarity a proporcionality. Za splnenie podmienky subsidiarity označil, že žalobca nemá k dispozícii iný opravný prostriedok a splnením zásady proporcionality je princíp tejto zásady vyjadrený v § 458 ods. 2 C. s. p. a vychádza z konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Konštatovanú vadu uznesenia Okresného súdu Lučenec č. k. 14Cb/17/2017-126 kvalifikoval ako fundamentálnu vadu spôsobujúcu porušenie práva na spravodlivý proces. Súčasne uviedol, že uznesenie napadnuté dovolaním nie je meritórnym rozhodnutím a nezakladá a ani nedeklaruje záväzný právny stav medzi žalobcom a žalovaným a teda zrušením predmetného uznesenia nedôjde k zásahu princípu *res judicata*, v inom slova zmysle uznesenie o zamietnutí návrhu na odpustenie zmeškania lehoty nie je rozhodnutím o civilnom spore a preto potreba nápravy prevyšuje nad záujmom zachovania nezmeniteľnosti súdneho rozhodnutia a nad princípom právnej istoty.

16. K dovolaniu Generálneho prokurátora Slovenskej republiky, žalovaný zaslal vyjadrenie podaním doručeným dňa 29. októbra 2018 a k opodstatnenosti jeho odôvodnenia poukázal na fakt, že žiadna zákonná právna úprava procesného občianskeho práva jednoznačne neupravuje, ktorý funkčne príslušný súd je príslušný rozhodnúť o návrhu na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania. Žalovaný má za to, že ide o výlučne právnu vec Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

17. K dovolaniu generálneho prokurátora sa na základe výzvy súdu vyjadril aj žalobca, podaním doručeným dňa 13. novembra 2018, v ktorom opätovne poukazoval na jeho nesúhlas s posúdením ním uvedeného dôvodu ako neospravedlňujúceho porušením práva na spravodlivý súdny proces a stotožnil sa s názorom Generálneho prokurátora, že vo veci rozhodol funkčne nepríslušný súd.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.), po zistení, že Generálny prokurátor podal dovolanie včas, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok je potrebné odmietnuť.

19. Podľa ustanovenia § 458 ods. 1 C. s. p., proti právoplatnému rozhodnutiu je prípustné dovolanie generálneho prokurátora, ak to vyžaduje ochrana práv a túto ochranu nemožno v čase podania dovolania generálneho prokurátora dosiahnuť inými právnymi prostriedkami.

20. Podľa ustanovenia § 458 ods. 2 C. s. p. dovolanie generálneho prokurátora je prípustné za predpokladu, že právoplatné rozhodnutie súdu porušuje právo na spravodlivý proces, alebo trpí vadami, ktoré majú za následok závažné porušenie práva spočívajúce v právnych záveroch, ktoré sú svojvoľné alebo neudržateľné a potreba zrušiť rozhodnutia prevyšuje nad záujmom zachovania jeho nezmeniteľnosti nad princípom právnej istoty.

21. Oprávnenie generálneho prokurátora zasiahnuť do súkromnoprávneho sporu podaním mimoriadneho opravného prostriedku musí byť obmedzené na výnimočné prípady, nakoľko v opačnom prípade môže nastať kolízia s právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, keďže v prípade zrušenia akéhokoľvek právoplatného rozhodnutia súdu v civilnom sporovom konaní, na základe dovolania generálneho prokurátora, môže byť negatívne zasiahnuté do procesných práv druhej strany sporu.

22. V tejto súvislosti možno poukázať na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), v zmysle ktorej zásah štátneho orgánu v mene účastníka súkromnoprávneho konania principiálne vyvoláva obavy podľa Dohovoru (k tomu vid' rozsudok EŠLP zo dňa 9. júna 2015 vo veci

PSMA, spol. s r.o. proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 42533/11 bod 77).

23. K inštitútu dovolania generálneho prokurátora podľa § 458 a nasl. C. s. p. je z tohto dôvodu nevyhnutne pristupovať reštriktívne, aj pokiaľ ide o posudzovanie prípustnosti tohto mimoriadneho prostriedku, a to aj vety, ak smeruje proti právoplatnému rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému Civilný sporový poriadok nepripúšťa iný opravný prostriedok (či už riadny alebo mimoriadny).

24. Prípustnosť dovolania generálneho prokurátora v sporovom konaní je limitovaná nielen zásadami subsidiarity a proporcionality zakotvenými v ustanoveniach § 458 ods. 1, resp. 2 C. s. p., ale aj nevyhnutnou procesnou aktivitou neúspešnej strany sporu v podobe podnetu na dovolanie generálneho prokurátora (k tomu viď ustanovenie § 458 ods. 3 C. s. p.).

25. Pri podaní dovolania generálneho prokurátora dochádza k popretiu jedného zo základných princípov civilného sporového konania, ktorým je dispozičný princíp obsiahnutý v čl. 7 základných princípov Civilného sporového poriadku - keďže podanie, resp. nepodanie generálneho prokurátora nie je v dispozícii strany sporu, ale výlučne na voľnej úvahe generálneho prokurátora - ako to vyplýva z rozhodovacej činnosti Ústavného súdu SR (viď napr. IV. ÚS 344/2004), ktoré sa týka mimoriadneho dovolania podľa § 243e a nasl. Občianskeho súdneho poriadku, ale je aplikovateľné aj na inštitút dovolania generálneho prokurátora podľa ustanovenia § 458 a nasl. C. s. p. Túto skutočnosť možno rovnako vyvodiť aj z rozsudku ESLP z 9. júna 2015 vo veci DRAFT-OVA, a.s. proti Slovenskej republike (sťažnosť č. 72493/10 body 35 až 38 odôvodnenia), z ktorého je zrejmé, že v inej veci obdobne tej, ktorá bola predmetom konania pred ESLP, z totožných dôvodov, Generálny prokurátor, mimoriadne dovolanie nepodal.

26. Dispozičný princíp pri inštitúte dovolania generálneho prokurátora je - hoc v obmedzenej miere - vyjadrený v podnete na podanie dovolania generálneho prokurátora, ktorý súvisí s tým, že odstraňovanie nedostatkov rozhodnutia a konania jemu predchádzajúceho prostredníctvom mimoriadnych opravných prostriedkov má byť v dispozícii sporu. Strana sporu je tak povinná v podnete na podanie dovolania generálneho prokurátora uviesť všetko, čo vytyka rozhodnutiu súdu, proti ktorému podnet na podanie dovolania generálneho prokurátora smeruje - alebo konania, ktoré k jeho vydaniu predchádzalo.

27. Existencia podnetu strany na podanie dovolania generálneho prokurátora je nevyhnutným predpokladom pre podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku generálnym prokurátorom. Zároveň oprávnenie generálneho prokurátora na podanie dovolania generálneho prokurátora (okrem existencie podnetu) je zákonom limitované vo vzťahu ku konkrétnemu výroku súdneho rozhodnutia, ktorý strana sporu v svojom podnete namieta, resp. spochybňuje.

28. Pokiaľ ide o viazanosť generálneho prokurátora podnetom pri podaní generálneho prokurátora, pri podaní dovolania generálneho prokurátora, túto podmienku je nevyhnutné v civilnom sporovom konaní posudzovať nie formálne - teda, či strana sporu nejaký podnet podala - ale z materiálneho hľadiska.

29. Podnet na podanie dovolania generálneho prokurátora zakladá zákonné oprávnenie generálneho prokurátora ako tretieho subjektu odlišného od strán sporu zasiahnuť do civilného sporového konania podaním mimoriadneho opravného prostriedku. Pri podaní dovolania generálneho prokurátora je Generálny prokurátor povinný rešpektovať dispozičný princíp typický pre sporové konanie a pri využití svojej právomoci - ktorá mu ako štátnemu orgánu umožňuje zasiahnuť do civilného sporového konania - je oprávnený podať dovolanie podľa ustanovenia § 458 a nasl. C. s. p. len z dôvodu, ktoré boli stranou uvedené v podnete. Výlučne v takom prípade je splnená podmienka upravená v ustanovení § 458 ods. 3 C. s. p. a to podanie dovolania na základe podnetu strany.

30. V danom prípade Generálny prokurátor dovolanie podal proti uzneseniu Okresného súdu Lučenec zo dňa 10. augusta 2018, č. k. 14Cb/17/2017-126 napriek tomu, že žalobca podnet na podanie dovolania generálneho prokurátora v podaní doručenom Generálnej prokuratúre dňa 3. septembra 2018 podal voči právoplatnému rozhodnutiu (rozsudku Okresného súdu Lučenec č. k. 14Cb/17/2017-93).

31. Už z uvedeného podnetu sporovej strany - žalobcu a samotného podnetu Generálneho prokurátora je zrejmé, že Generálny prokurátor v jeho podnete nerešpektoval dispozičnú zásadu sporovej strany pre podanie dovolania generálneho prokurátora, keď dovolanie podal voči inému rozhodnutiu a nie voči rozhodnutiu uvedenému v podnete žalobcu, ktoré žalobca považoval za nezákonné a preto podnet na podanie Generálnemu prokurátorovi jeho podaním zo dňa 27. augusta 2018 zaslal.

32. Z obsahu podnetu žalobcu na podanie dovolania Generálneho prokurátora, v liste zo dňa 27. augusta 2018 je zrejmé, že žalobca uvádza okrem iného rozhodnutia aj úplne iné dôvody pre nezákonnosť napadnutého rozhodnutia. Ako vyplýva už z hore uvedeného odôvodnenia podnetu žalobcu je zrejmé, že nezákonnosť uznesenia Okresného súdu Lučenec v uznesení č. k. 14Cb/17/2017-93 dôvodil nesprávnym posúdením ospravedliteľného dôvodu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, čím bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces. Generálny prokurátor v jeho dovolaní právo na porušenie práva žalobcu na spravodlivý proces dôvodil úplne inou skutočnosťou, konkrétne, že Okresný súd Lučenec bol funkčne súdom nepríslušným, keďže legitímnou požiadavkou je, že na posúdenie, či bola lehota na podanie odvolania zmeškaná je príslušný odvolací súd a že súd prvej inštancie nemôže vykonávať také procesné úkony, ktorými prejednanie odvolania zmaril.

33. Z uvedeného je teda zrejmé, že Generálny prokurátor v predmetnom dovolaní poprel jeden zo základných princípov Civilného sporového poriadku, ktorým je dispozičný princíp obsiahnutý v čl. 7 Základných princípov Civilného sporového poriadku, a to dispozičný princíp sporovej strany v prospech, ktorej Generálny prokurátor dovolanie podáva.

34. Dispozičný princíp pri inštitúte dovolania Generálneho prokurátora je - hoc v obmedzenej miere vyjadrený práve v podnete na podanie dovolania Generálneho prokurátora, ktorý súvisí s tým, že odstraňovanie nedostatkov rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo je v dispozícii sporu. Strana sporu je preto povinná v podnete na podanie dovolania Generálneho prokurátora uviesť všetko, čo vytyka rozhodnutiu súdu, proti ktorému podnet na podanie dovolania Generálneho prokurátora smeruje.

35. V danom prípade strana sporu má povinnosť uviesť v podnete, čo vytyka rozhodnutiu Okresného súdu Lučenec č. k. 14Cb/17/2017-93, proti ktorému podnet na podanie dovolania Generálneho prokurátora podala, splnila. Generálny prokurátor v jeho dovolaní však nerešpektoval dispozičnú zásadu sporovej strany žalobcu ako to vyplýva z vyššie uvedených dôvodov.

36. Existencia podnetu strany na podanie dovolania Generálneho prokurátora je nevyhnutným predpokladom pre podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku Generálnym prokurátorom, ako aj fakt, že Generálny prokurátor v podanom mimoriadnom dovolaní nerešpektoval viazanosť podnetom sporovej strany, čím zasiahol do súkromnoprávneho sporu spochybňovaním skutočností, ktoré neboli ku dňu podania mimoriadneho opravného prostriedku medzi sporovými stranami sporné.

37. Dovolanie podané Generálnym prokurátorom z iných dôvodov ako sporová strana v jeho podnete na podanie dovolania Generálneho prokurátora uviedla, sa nedá posúdiť z hľadiska jeho prípustnosti, ako dovolanie prípustné.

38. Na základe uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, dospel k záveru, že dovolanie Generálneho prokurátora v rozhodovanej veci podané z iných dôvodov a voči inému rozhodnutiu než strana sporu v podnete na podanie dovolania Generálneho prokurátora uviedla, je dovolaním v ktorom nebola splnená jedna zo základných podmienok prípustnosti dovolania generálneho prokurátora podľa § 458 ods. 3 C. s. p.

39. Z uvedeného dôvodu nebolo možné zaoberať sa s opodstatnenosťou dôvodov uvedených v dovolaní Generálneho prokurátora a dôvodnosťou uplatňovaných zásad subsidiarity a proporcionality.

40. Zároveň nebolo možné zaoberať sa dôvodnosťou dôvodov, uvedených sporovou stranou v podnete na podanie dovolania Generálneho prokurátora adresovanému Generálnemu prokurátorovi, nakoľko pre posúdenie prípustnosti dovolania Generálneho prokurátora posudzovanie iných dôvodov uvedených v podnete ako v dovolaní Generálneho prokurátora je právne irelevantné.

41. Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 35 C. s. p.) s poukazom na uvedené, dovolanie Generálneho prokurátora v zmysle ustanovenia § 447 písm. c/ C. s. p. v spojení s § 464 C. s. p. ako dovolanie smerujúce proti ktorému nie je prípustné, odmietol.

42. O trovách dovolacieho konania dovolací súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. s prihliadnutím na ustanovenie § 261 C. s. p. - podľa ktorého nemožno úspešnému žalovanému priznať nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi, ktorý podal neúspešný v podnete na podanie dovolania Generálneho prokurátora.

43. O výške trov dovolacieho konania žalovaného rozhodne súd prvej inštalcie samostatným uznesením, ktorý vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

44. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.